

Marxisten en het joodse vraagstuk

De analyse van het joodse vraagstuk en van de opkomst van het moderne antisemitisme is een van de zwakke kanten van het marxisme en de internationale arbeid(st)ersbeweging geweest. In de huidige tijd worden joden opnieuw een van de slachtoffers van het opkomende racisme en fascisme. En tegelijk worden Palestijnen slachtoffer van het zionistisch staatsracisme.

Er zijn dan ook meer dan genoeg redenen voor een uitgebreid overzicht en een diepgaande beoordeling van de geschiedenis van de rijkgeschakeerde marxistische discussie over het joodse vraagstuk. Enzo Traverso heeft een zeer verhelderend boek geschreven over deze complexe kwestie. In zijn konklusie stelt hij dat de geschiedenis van de marxistische discussie er een is van onbegrip. Onbegrip over het karakter van het moderne antisemitisme en onbegrip over het joodse verlangen naar een eigen identiteit.

Traverso behandelt in zijn boek de periode 1843 tot 1943 in Centraal- en Oost-Europa. Hij relateert de marxistische discussies aan de ingrijpende sociale, economische, politieke en kulturele veranderingen in de positie van de joodse bevolking in Europa in deze periode.

In zijn konklusies vat Traverso de belangrijkste elementen van de marxistische analyse van het joodse vraagstuk in al z'n verscheidenheid zeer beknopt in zes punten samen.

- Het specifieke van de joden (etnisch, cultureel, religieus) en de lange geschiedenis daarvan, zijn gereduceerd tot de specifieke sociaal-economische functie van de joden in de handel en op die basis is het begrip kaste of volksklasse ontwikkeld.
- Het antisemitisme werd eerst beschouwd als een verschijnsel van sociale achterlijkheid en later als propagandawapen

van de heersende klasse om het anti-kapitalisme van de arbeid(st)ersklasse en de kleinburgerij af te buigen en te richten op de joden als mikpunt; daarmee is het niet te begrijpen als integraal onderdeel van het nazisme.

- Het antisemitisme zou min of meer vanzelf verdwijnen in een economisch ontwikkelde maatschappij.
- De emancipatie van de joden in West-Europa werd als universeel model genomen en omgevormd tot historisch paradigma; de assimilatie werd een soort dogma en een vaste etappe in de lineaire historische ontwikkeling.
- De historische onontkoombaarheid van de assimilatie miskende ook in het joodse vraagstuk in Oost-Europa haar nationale

karakter, het werd nooit als een nationaliteitsvraagstuk van deze tijd erkend.

- Het zionisme werd gezien als een nationalistische joodse reactie op het antisemitisme, maar de meeste marxisten hadden geen oog voor de nationale conflicten die een joodse kolonisatie van Palestina in dat gebied zou kunnen opleveren.

In een volgend nummer van De Internationale hopen we uitbreider op dit boek in te gaan. (R. G.)

Enzo Traverso; *Les Marxistes et la Question juive, histoire d'un débat (1843-1943)*; préface de Pierre Vidal-Naquet. La Brèche-PEC, Montreuil. Prijs 140 FF.

Werkend Amerika: terug in de tijd

The State of Working America is een publicatie van het Economic Policy Institute, opgericht in 1986, een netwerk van ekonomen en andere wetenschappers, die zijn geïnteresseerd in het stimuleren van publieke discussie over beleid dat kan leiden tot economische groei en welvaart voor de meerderheid van de bevolking en niet alleen voor de kleine groep gepriviliegeerden.

De onderzoeksresultaten in dit boek laten zien dat de economische politiek van de regeringen Carter, Reagan en Bush de kloof tussen rijk en arm verder hebben vergroot. De trends die naar voren komen uit de zorgvuldig geanalyseerde data, hoofdzakelijk uit regeringsbronnen, wijzen op niets minder dan het begin van het einde van de Amerikaanse levensstandaard, die zo lang verheerlijkt is als de hoogste in de wereld. Het Amerikaanse systeem werkt duidelijk niet

voor de meeste mensen. En de toestand zal vermoedelijk verer verslechteren, aangezien het inkrimpen van de industriële sector, het kapotmaken van vakbonden en de internationale "out-sourcing" van productie doorgaan.

Dit is wat, samengevat, gebeurd is in de jaren '80;

- De lonen stagneerden vrijwel sinds 1979 en de reële lonen daalden tussen 1980 en 1989 met 9 procent, ondanks een productiviteitsstijging met 12 procent in diezelfde periode.
- Alleen doordat meer vrouwen gingen werken is verhinderd dat het gemiddelde gezinsinkomen daalde terwijl het aantal gewerkte uren en weken toenam. Ondanks dat zagen de 40 procent gezinnen met de laagste inkomens hun inkomen in de jaren '80 dalen, terwijl de 1 procent topverdieners 74 procent meer kreeg.

vervolg op pagina 27

vervolg van pagina 28

- Door de belastingpolitiek van Bush en Reagan werd de belastingdruk voor de armeren groter, terwijl de bedrijven minder belasting hoefden te betalen.
- Niet alleen de lonen werden lager, ook daalden de pensioenen en uitkeringen bij ziekte in de jaren '80 met 13,8 procent. Arbeid(st)ers kregen ook minder vrije dagen en vakantie.
- De gevierde Amerikaanse droom, je eigen huis te bezitten is steeds meer alleen een droom, nu het aantal mensen met een eigen huis snel daalt. De huren zijn ook drasties gestegen. 33,7 procent van de gezinnen is niet in staat om voldoende voedsel, kleding, etcetera te kopen na betaling van de huur.
- De werkloosheidscijfers blijven relatief laag, hoewel ze hoger zijn dan in 1947, 1967 of 1973, piekjaren voor wat betreft werkloosheid. Maar het echte verhaal gaat over de ongewenste uitbreiding van part-time werk en van het aantal mensen met meer dan één baan, waardoor 20 procent van de beroepsbevolking in nood zit. De werkloosheid onder zwarten is nog steeds twee keer zo hoog als onder blanken.
- Er is sinds 1979 een toename van de armoede, dankzij lagere lonen en een daling van de overdrachtsuitgaven door de overheid. Niet alleen zijn er méér armen, ze zijn ook armer. Kwa armoede staan de Verenigde Staten nu bovenaan de lijst van industriële landen.

We zien in deze akelige feiten het resultaat van een oorlog die met grote vaardigheid en vermetelheid gevoerd wordt tegen de arbeidersklasse van dit land door de regering en de ondernemers.

Wat moeten we doen? Die vraag ligt nog steeds voor ons en oude antwoorden lijken hun kracht en aantrekkingskracht verloren te hebben. Het overgrote deel van links heeft het nooit meer over revolutie. Niemand lijkt te weten wie en waar de voorhoede is en wat ermee te doen als ze kan worden gelokaliseerd. Grote delen van links doen weinig meer dan het bij elkaar houden van hun verscheurde basis in defensieve posities, hopen op betere politieke tijden. Maar dat is natuurlijk niet voldoende - we moeten op de een of andere manier de kracht en vastberadenheid vinden om onze socialistische beweging nu opnieuw op te bouwen. De ingrediënten zijn aanwezig - een boze arbeid(st)ersklasse die de gevolgen ziet van het beleid van de afgelopen periode en vermoedelijk in haar rijen de ideeën en leiding zal vinden om de strijd te vernieuwen.

We zien overal om ons heen delen van oude en nieuwe sociale bewegingen: een nieuwe generatie jongeren die zich wil verzetten en

op zoek is naar plaatsen om actief te zijn plus aanzienlijke aantallen oudere rebellen die niet van plan zijn de handdoek in de ring te gooien. Wat we nodig hebben zijn nieuwe ideeën, nieuwe strategieën, nieuwe organisaties. We moeten het socialisties project opnieuw uitvinden, aangepast aan de "nieu-

we tijden" waarin we leven, en we moeten vastberaden en snel in actie komen. (W.M.)

 Lawrence Mishel en David M. Frankel; *The State of Working America, 1990-91 Ed. Economic Policy Institute. M.E. Sharpe, Inc. Prijs 29,95 US-dollar.*

Vakbondsoppositie: Teamsters for a Democratic Union

In maart 1989 bereikten de regering van de Verenigde Staten en de leiding van de Teamsters vakbond een akkoord over maatregelen om de corruptie in de bond uit te bannen door haar te demokratiseren, in plaats van haar onder voogdij van vertegenwoordigers van de regering te stellen. Dit akkoord kwam tot stand dankzij het aktivisme en idealisme van de Teamsters voor een Democratische Bond (TDU), een netwerk dat zich de afgelopen vijftien jaar heeft georganiseerd met als doel de controle terug te krijgen over haar vakbond. Deze aktivisten staan centraal in *Rank and File Rebellion*, een boek van Dan La Botz waarin uitgebreid wordt ingegaan op de strijd binnen de Teamsters, die tot nu toe groten deels is genegeerd.

La Botz bespreekt een lange en kleurrijke geschiedenis van verzet: de activiteiten van de Teamsters in Minneapolis voor industriële bonden, de 'revoluties' in verschillende afdelingen die kleine dictators eruit gooiden, de wilde stakingen van 1970 en de activiteiten die daar weer door geïnspireerd werden. De TDU kwam voort uit deze laatste beweging en had succes, zo stelt La Botz, omdat het in staat was een nationaal netwerk op te bouwen dat lokale gevechten bij elkaar bracht, terwijl in actieplannen haalbare doelen werden gesteld die de mensen erbij betrokken hielden. In haar gevecht voor een democratische bond heeft de TDU alternatieve tegenkandidaten gesteld, druk uitgeoefend voor hervormingen in afdelingen en voor rechten van leden en campagnes georganiseerd die de bond dwongen de mening van de meerderheid, zoals die tot uiting kwam in stemmingen over arbeidsvoorwaarden, uit te voeren. Deze activiteiten voor hervormingen hebben de politieke ruimte gekreëerd voor discussie en verschillen van mening, een geweldige overwinning op de corrupte en gewelddadige leiding van de bond.

De TDU komt niet alleen op voor vakbondsdemocratie maar ook voor arbeid(st)ersmacht en een humane werkplek, eisen waarmee ze traditionele vakbondskaders te buiten gaat. In plaats van arbeid(st)ersbelangen nauw te definiëren stelt de TDU dat het wel-

zijn van de leden van de Teamsters verbonden is met dat van alle werkenden. De TDU treedt ook buiten de beperkte kaders van de directe werkplek en steunt actief bewegingen voor sociale gerechtigheid van vrouwen, zwarten en Latino's; ze verzette zich ook tegen pogingen van de ondernemers om de positie van arbeid(st)ers te verzwakken, zoals het offensief voor tests op druggebruik. Zich baserend op strijd op de werkvloer hebben aktivisten onmenselijke arbeidsomstandigheden aangepakt, zoals versnellingen van de lopende band, grof optreden van superieuren en de "flexibele" werkweek, die arbeid(st)ers berooft van de controle over hun eigen vrije tijd.

Helaas onderkent en analyseert La Botz niet het hele spectrum aan verzet van de gewone leden van de Teamsters. Doordat hij zich concentreert op het werk van de aktivisten negeert hij een breder scala aan activiteiten: dat van de arbeid(st)ers zelf. Een analyse van deze activiteiten zou de beschrijving van de ontwikkeling van de beweging om twee redenen steviger verankeren. Ten eerste omdat een concentratie op de zelfactiviteit van arbeid(st)ers de mogelijkheid openlaat dat de visies en wensen van arbeid(st)ers niet identiek zijn aan die van de aktivisten. En ten tweede omdat begrip van de wensen van de arbeid(st)ers meer licht kan werpen op de mogelijkheden en beperkingen van bepaalde vormen van arbeid(st)ersorganisaties zoals vakbonden, zelfs al zijn die democraties. Erkennen dat de TDU slechts een deel van een breder scala aan activiteiten omvat doet niks af aan het feit dat haar succes tot meer ruimte voor arbeid(st)ersstrijd leidt. Terwijl La Botz's beschrijving van de ervaringen van aktivisten ten dele verklaart hoe dit tot stand kwam, zou een verbreding van zijn definitie van rebellie van de basis ons een beter idee geven over wat er de komende tijd verder zou kunnen gebeuren. (T.C.)

 Dan La Botz; *Rank and File Rebellion: Teamsters for a Democratic Union. Routledge (Haymarket Series on North American Politics and Culture). Prijs 18,95 US-dollars.*

Met medewerking van Theresa Ann Case (Capital and Class), Rob Gerretsen en William Meadows (Against the Current)